

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL ATSIKASIMO PRADĖTI TYRIMĄ DĖL UAB „NACIONALINIS ŽALOS IR SKOLŲ IŠIEŠKOJIMO CENTRAS“ VEIKSMŲ ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS ĮSTATYMO 5 STRAIPSNIO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 16 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS

2011 m. gruodžio 15 d. Nr. 1S-247

Vilnius

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (toliau – Konkurencijos taryba) 2011 m. gruodžio 15 d. tvarkomajame posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl atsisakymo pradėti tyrimą dėl UAB „Nacionalinis žalos ir skolų išieškojimo centras“ veiksmų atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo (toliau – Reklamos įstatymas) 5 straipsnio ir Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (toliau – Konkurencijos įstatymas) 16 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (toliau – Konkurencijos taryba) 2011 m. liepos 13 d. gavo Lietuvos advokatūros skundą (toliau – pareiškimas) su priedais (1-6 b. l.) dėl UAB „Nacionalinis žalos ir skolų išieškojimo centras“ veiksmų ant transporto priemonės skleidžiant galimai klaidinančio pobūdžio reklaminius teiginius: „*Skolų advokatai*“, „*Skolų išieškojimo lyderis*“. Lietuvos advokatūros įsitikinimu minėti veiksmai pažeidžia Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo (toliau – Advokatūros įstatymas), Reklamos įstatymo nuostatas, draudžiančias klaidinančią reklamą, Lietuvos Respublikos nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo (toliau – Nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymas) ir Konkurencijos įstatymo nuostatas, kuriose įtvirtintas nesąžiningos konkurencijos veiksmų draudimas.

(2) Pareiškimе nurodoma, kad reklaminis teiginys „*Skolų advokatai*“ pirmiausia pažeidžia Advokatūros įstatymo nuostatas, pagal kurias, skundžiamas ūkio subjektas neturi teisės verstis advokato veikla (Advokatūros įstatymo 17 straipsnio 1 dalis), be to, UAB „Nacionalinis žalos ir skolų išieškojimo centras“ veiksmai pateikiant tikrovės neatitinkančius faktus, diskredituoja advokato vardą visuomenėje. Lietuvos advokatūros teigimu, be kita ko, skundžiamo ūkio subjekto veiksmai skleidžiant minėtą reklamą pažeidžia ir Advokatūros įstatymo 42 straipsnio 1 dalį, pagal kurią imperatyviai draudžiama advokatų veiklos reklama.

(3) Pareiškėjas, remdamasis Nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo 7 straipsnio 4 punktu, nurodo, kad UAB „Nacionalinis žalos ir skolų išieškojimo centras“ skleidžiamas teiginys „*Skolų advokatai*“ klaidina vartotojus, nes šios bendrovės steigėjas yra fizinis asmuo, neturintis teisės verstis advokato profesine veikla.

(4) Pareiškėjas taip pat nurodo, kad skundžiamo ūkio subjekto skleidžiamas teiginys „*Skolų išieškojimo lyderis*“ nėra pagrįstas jokiais objektyviais ir faktiniais duomenimis, nenurodomas šio teiginio teisingumą patvirtinantis informacijos šaltinis, todėl, anot Lietuvos advokatūros, šis teiginys atitinka visus klaidinančios reklamos požymius.

(5) 2011 m. rugpjūčio 10 d. Konkurencijos taryba raštu Nr. (5.5-26)6V-1735 (19-20 b. l.) kreipėsi į Lietuvos advokatūrą prašydama pateikti papildomą informaciją bei įrodymus.

(6) 2011 m. rugpjūčio 22 d. Konkurencijos taryboje gautas Lietuvos advokatūros atsakymas (25-28 b. l.), kuriame patikslinama informacija, kad UAB „Nacionalinis žalos ir skolų išieškojimo centras“ vadovas S. V. nėra įrašytas į praktikuojančių advokatų sąrašą, o skundžiamas

ūkio subjektas nėra registruota advokatų profesinė bendrija. Kaip kad nurodoma rašte, bendrovė reklamoje taip pat nepateikia išsamios informacijos, kad teisiškai ji galinti teikti tik tarpininkavimo paslaugas ieškant ir parenkant tinkamus advokatus.

(7) 2011 m. rugsėjo 23 d. raštu Nr. (5.5.-26)6V-2035 Konkurencijos taryba kreipėsi į Pareiškėją (49-50 b. l.), informuodama, kad Lietuvos advokatūros pateikta informacija ne visa apimtimi atitinka pareiškimui pradėti įstatymo pažeidimo tyrimą nustatytus reikalavimus.

(8) 2011 m. spalio 7 d. gautas atsakymas su priedais (56-60 b. l.), kuriame Lietuvos advokatūra pateikė trūkstamą informaciją, nurodydama, kad pareiškime minimą transporto priemonę užfiksavo Lietuvos advokatūros sekretorius R. J. 2011 m. liepos 1 d. prekybos centro „Maxima“, esančio Žalgirio ir Kalvarijų gatvių sankirtoje, automobilių stovėjimo aikštelėje.

(9) Siekiant gauti informaciją ir dokumentus, kurie pagrįstų, kad skundžiami UAB „Nacionalinis žalos ir skolų išieškojimo centras“ nesąžiningos konkurencijos veiksmai pažeidžia daugelio ūkio subjektų ir vartotojų interesus, 2011 m. spalio 14 d. Konkurencijos taryba raštu Nr. (5.5-26)6V-2177 kreipėsi į Lietuvos advokatūrą.

(10) 2011 m. spalio 27 d. gautame atsakyme Lietuvos advokatūra nurodė, kad UAB „Nacionalinis žalos ir skolų išieškojimo centras“ veiksmų poveikis turi būti vertinamas advokatų bendruomenės, kuriai atstovauja Lietuvos advokatūra, ir reklamos vartotojų atžvilgiu. Pareiškėjo įsitikinimu, skundžiamas ūkio subjektas pasinaudoja šiai bendrovei netaikomu draudimu ir įgyja pranašumą prieš asmenis, kurie turi teisę verstis advokato profesine veikla, bet neturi teisės jos reklamuoti, taigi tokiu būdu pažeidžiami visos advokatų bendruomenės interesai. Be to, anot pareiškėjo, skleidžiama reklama buvo mobili, nuolat keisdavo savo lokacijos vietą, siekdama atkreipti kuo didesnio vartotojų rato dėmesį, pažeidė daugelio reklamos vartotojų interesus. Daugiau įrodymų Lietuvos advokatūra nurodė negalinti pateikti, nes nėra įgaliota ir neturi teisės rinkti įrodymų, kad UAB „Nacionalinis žalos ir skolų išieškojimo centras“ veiksmai pažeidžia daugelio ūkio subjektų ar vartotojų interesus, kadangi gali remtis tik viešai prieinama ir jai žinoma informacija.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a:

(11) Reklamos įstatymo 5 straipsnio 1 dalis draudžia naudoti klaidinančią reklamą. Šio straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad reklama laikoma klaidinančia, jeigu ji turi Nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo 7 straipsnio 1–21 punktuose nustatytų klaidinančios komercinės veiklos požymių. Konkurencijos įstatymo 16 straipsnio 1 dalis draudžia ūkio subjektams atlikti bet kuriuos veiksmus, prieštaraujančius ūkinės veiklos sąžiningai praktikai ir geriems papročiams, kai tokie veiksmai gali pakenkti kito ūkio subjekto galimybėms konkuruoti.

(12) Reklamos įstatymo 17 straipsnio 2 dalyje numatyta, jog Konkurencijos taryba yra įgaliota kontroliuoti, kaip laikomasi su klaidinančia reklama susijusių Reklamos įstatymo nuostatų. Jos teises ir pareigas vykdant šias funkcijas nustato Konkurencijos įstatymas ir Reklamos įstatymas (Reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalis). Be to, Reklamos įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad su galimai klaidinančia reklama susijusius pažeidimus tiria ir nagrinėja Konkurencijos taryba, o tokių pažeidimų tyrimo ir nagrinėjimo tvarką nustato Konkurencijos įstatymas. Konkurencijos įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 5 punktas nurodo, kad Konkurencijos taryba tiria nesąžiningą konkurenciją šio įstatymo 17 straipsnio 4 dalyje numatytais atvejais.

(13) Pažymėtina, kad Konkurencijos taryba vertina reklamą tik savo kompetencijos ribose. Todėl Konkurencijos taryba negali įvertinti, ar reklaminis teiginys „Skolų advokatai“ pažeidžia Advokatūros įstatymo reikalavimus.

(14) Lietuvos advokatūros nuomone, UAB „Nacionalinis žalos ir skolų išieškojimo centras“ skleidžiama reklama „Skolų išieškojimo lyderis“ yra galimai klaidinanti. Tačiau pažymėtina, kad aptariamas teiginys yra bendro pobūdžio, nekeliantis vartotojams kokių nors aiškių specifinių lūkesčių, kuriuos būtų galima patvirtinti ar paneigti kokiais nors objektyviais duomenimis. Iš esmės tokio teiginio supratimas priklausys nuo kiekvieno vartotojo individualaus vertinimo. Atitinkamai, nėra duomenų, kad šis teiginys galėtų koku nors būdu neigiamai paveikti

vartotojų ekonominę elgesį. Atsižvelgiant į tai, šiuo atveju nėra pagrindo įtarti, kad reklama „Skolų išieškojimo lyderis“ turi klaidinančios reklamos požymių.

(15) Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 4 dalies 1 punktą nurodo, kad tyrimą pradėti atsisakoma, jei pareiškime nurodyti faktai yra mažareikšmiai, nedarantys esminės žalos šio įstatymo saugomiems interesams. 2011 m. gegužės 25 d. Konkurencijos taryba priėmė nutarimą „Dėl Konkurencijos tarybos paaiškinimų dėl mažareikšmiškumo Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo byloje“ (toliau – Paaiškinimai) Nr. 1S-98, kurio 2.1 punkte įtvirtinta, kad Konkurencijos taryba, vertindama, ar faktai, nurodyti pareiškime (skunde) dėl galimo Reklamos įstatymo pažeidimo, yra mažareikšmiai, be kita ko, atsižvelgs į reklamos sklaidos mastą ir trukmę. Šie kriterijai yra vieni svarbiausių, kurie rodo galimą žalą Reklamos įstatymo saugomiems interesams. Reklama, skleista viena regioninio masto sklaidos priemone ir/ar tik vieną ar keletą kartų, gali nedaryti esminės žalos Reklamos įstatymo saugomiems interesams. Nagrinėjamu atveju, iš turimų duomenų matyti, kad reklaminiai teiginiai „Skolų advokatai“, „Skolų išieškojimo lyderis“ buvo skleidžiami tik ant vienos transporto priemonės. Atsižvelgiant į tai, kad reklamos masto kriterijus, vertinant faktų mažareikšmiškumą, yra vienas svarbiausių, o nagrinėjamu atveju pripažįstant, kad reklaminių teiginių sklaidos mastas buvo labai nežymus, laikytina, kad nagrinėjama reklama atitinka Paaiškinimų 2.1. punkte nurodytą reklamos mažareikšmiškumo kriterijų. Taigi, net jei nagrinėjamu atveju ir būtų nustatytas pažeidimas, jis galėtų būti pripažįstamas mažareikšmiu.

(16) Konkurencijos įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 7 punktą draudžia ūkio subjektams atlikti bet kuriuos veiksmus, prieštaraujančius ūkinės veiklos sąžiningai praktikai ir geriems papročiams, jei tokie veiksmai gali pakenkti kito ūkio subjekto galimybėms konkuruoti, įskaitant reklamos, kuri pagal Lietuvos Respublikos įstatymus laikoma klaidinančia, naudojimą. Tačiau Konkurencijos taryba, vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 17 straipsnio 4 dalimi, tiria nesąžiningos konkurencijos veiksmus tik tais atvejais, jeigu šie veiksmai pažeidžia daugelio ūkio subjektų ar vartotojų interesus.

(17) Nagrinėjamu atveju Lietuvos advokatūra nepateikė įrodymų, pagrindžiančių, kad minėtais veiksmais buvo pažeisti daugelio ūkio subjektų ar vartotojų interesai (Konkurencijos įstatymo 17 straipsnio 4 dalis). Pažymėtina, kad kompleksiskai aiškinant Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies ir Konkurencijos tarybos darbo reglamento (Žin., 2002, Nr. 114-5127; 2004, Nr. 149-5453) 26, 27 p. nuostatas, jei pareiškime prašoma iširti nesąžiningos konkurencijos veiksmus, numatytus Konkurencijos įstatymo 16 straipsnyje, pareiškėjas privalo pateikti jam žinomus įrodymus, kad prašomi iširti veiksmai pažeidžia daugelio ūkio subjektų ar vartotojų interesus. Šiuo atveju kaip daugelio vartotojų ir ūkio subjektų interesų pažeidimą Lietuvos advokatūra nurodė, kad reklamoje pateikiama informacija neatitinka faktų ir todėl diskredituoja advokato vardą visuomenėje bei pažeidžia visos advokatų bendruomenės interesus. Be to, pasak pareiškėjo, reklama ant transporto priemonės buvo mobili, ji nuolat keisdavo savo lokacijos vietą, taip siekiant atkreipti kuo didesnę vartotojų dėmesį. Vis dėlto, nagrinėjamu atveju pareiškėjas nepateikė jokių įrodymų, kad nurodytos aplinkybės pagrindžia daugelio ūkio subjektų ar vartotojų interesų pažeidimą. Visų pirma, pareiškėjas nepagrindė visų advokatų interesų pažeidimo. Kita vertus, bet kuriuo atveju advokatų bendruomenės interesų pažeidimas savaime nereiškia ir nepagrindžia to, jog nurodytais UAB „Nacionalinis žalos ir skolų išieškojimo centras“ veiksmais galėjo būti pažeisti daugelio ūkio subjektų ar vartotojų interesai, taip, kaip jie suprantami Konkurencijos įstatymo 17 straipsnio 4 dalies prasme.

(18) Pastebėtina, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011 m. birželio 13 d. sprendime Nr. A⁸⁵⁸-2288/2011, aiškindamas Konkurencijos įstatymo 17 straipsnio 4 dalį, yra pažymėjęs, kad Konkurencijos tarybos, kaip institucijos, vykdančios Konkurencijos įstatymo kontrolę, tikslas yra apsaugoti viešąjį interesą (sąžiningos konkurencijos laisvę), ir jai nepriskirta tirti konkrečių ūkio subjektų ar vartotojų skundus, siekiant apginti ir atkurti dėl nesąžiningos konkurencijos pažeistas jų teises (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2003 m. balandžio 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A³-355-03). Atsižvelgęs į tai, teismas konstatavo, kad Konkurencijos taryba turi pareigą pradėti tyrimą tik tuo atveju, kai minėtas viešasis interesas yra akivaizdžiai išreikštas, t. y. kilęs socialinis konfliktas yra plataus masto. Tokiu atveju teisiškai

nėra reikšminga tai, ką kreipdamiesi į Konkurencijos tarybą siekia apginti konkretūs pareiškėjai, o tai, ar iš turimos informacijos galima daryti prielaidą, kad gali būti pažeistas viešasis interesas.

(19) Taigi, aplinkybė, kad UAB „Nacionalinis žalos ir skolų išieškojimo centras“ veiksmai, kuriuos kaip nesąžiningos konkurencijos veiksmus prašė ištirti Pareiškėjas, galimai pažeidžia atskiros grupės (advokatų bendruomenės) interesus, neįrodo, jog tokie veiksmai galėjo sukelti viešąjį interesą pažeidžiantį socialinį konfliktą, ypač, kai tokie veiksmai buvo atliekami nedideliu mastu, t. y. atitinkamus reklaminius teiginius nurodant ant vienos transporto priemonės, ir nėra jokių faktinių duomenų apie vartotojų ar kitų ūkio subjektų interesams padarytą žalą.

(20) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, laikytina, kad nagrinėjamu atveju faktai dėl UAB „Nacionalinis žalos ir skolų išieškojimo centras“ reklamos yra mažareikšmiai, bei nesudaro pagrindo įtarti, jog dėl jų galėjo būti pažeisti daugelio ūkio subjektų ir vartotojų interesai.

(21) Pažymėtina, kad Konkurencijos tarybai pareiškime pateiktus faktus įvertinus kaip mažareikšmius, toks sprendimas nereiškia konstatavimo, kad nėra padarytas pažeidimas. Faktų pripažinimas mažareikšmiais neužkerta kelio ūkio subjektams kreiptis į teismą dėl žalos atlyginimo.

Vadovaudamasi Reklamos įstatymo 17 straipsnio 2 dalimi, 19 straipsnio 1 dalimi, Konkurencijos įstatymo 17 straipsnio 4 dalimi, 25 straipsnio 4 dalies 1 ir 5 punktais,

Konkurencijos taryba n u t a r i a:

Atsisakyti pradėti tyrimą dėl UAB „Nacionalinis žalos ir skolų išieškojimo centras“ veiksmų atitikties Reklamos įstatymo 5 straipsnio ir Konkurencijos įstatymo 16 straipsnio reikalavimams.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas